

ВИСНОВОК

**наукового керівника на дисертацію Собчук Ольги Володимирівни
«Наукова біографія Володимира Миколайовича Ястребова»,
представленої на здобуття наукового ступеня наукового ступеня доктора
філософії у галузі 03 Гуманітарні науки за спеціальністю
032 – Історія та археологія**

Дисертація Собчук О.В. стала успішним результатом багаторічної праці, під час навчання в аспірантурі університету. Проблематика розкрита у дисертації є актуальною у світлі тенденцій розвитку сучасної української історичної науки. Це перш за все вивчення минулого через персоніфікація подій та явищ минулого, що обумовлюється участю конкретних людей подіях різного масштабу, обумовлюється їхніми психічними, ментальними та інтелектуальними особливостями. Аналіз і реконструкція життя й діяльності конкретної історичної особистості дає можливість краще пізнати певні історичні події та явища, побачити історичний процес в усіх його півтонах та відтінках, розкрити зміст загально-історичного ходу подій та зрозуміти внесок конкретної особистості у історичні процеси. Особливе місце серед сучасних досліджень займає «інтелектуальна» історія, предметом якої є, зокрема, й історична біографістика не лише видатних діячів минулого першого плану, а й реконструкція творчих біографій дослідників та істориків другого чи, навіть, третього плану, що дозволяє більш повно й детально відобразити тенденції, шляхи та історичні процеси розвитку наук, мистецтв, соціальних явищ тощо.

Такою постаттю є Володимир Миколайович Ястребов - історика, археолога, етнографа та краєзнавця, історіограф, дослідників минувшини Центральної та Південної України. Сучасний стан вивчення біографії В. Ястребова демонструє відсутність комплексного підходу до її вивчення, наявність в ній пробілів та суперечних суджень стосовно окремих періодів його життя, що вимагають уточнення та корегування. Відповідно, Тому,

єнагальною необхідність написання саме наукової, інтелектуальної біографії Володимира Миколайовича Ястребов.

Дисертаційне дослідження розкриває основні аспекти накопичення та опрацювання матеріалів по вивченню та відтворенню наукової біографії В.М. Ястребова. Дисертанткою дано детальний історіографічний аналіз існуючої наукової літератури з цього питання, виділені основні етапи розитку історіографії наукової біографії дослідник, визначена специфіка кожного з них. Собчук О.В. було опрацьовано значний обсяг різнопланових **джерел**, введено в науковий обіг раніше невідомі архівні джерела.

Використані у дисертації **методи**, що застосовуються в різних галузях знань: етнології, археології, історіографії, джерелознавстві дали змогу провести комплексне теоретичне дослідження та досягти виважених об'єктивних результатів.

Меті та завданням дисертаційного дослідження відповідають основним висновкам, зробленим за результатами їх виконання. Головні положення, винесені на захист, теоретично обгрунтовані.

Структура дисертації відповідає логіці виконання поставленої мети і завдань. Робота вирізняється високим рівнем аналізу та системністю викладення матеріалу. У результаті дослідження Собчук О. В. прийшла до оригінальних обгрунтованих висновків.

Результати дисертаційного дослідженні **апробовані** – обговорювались на всеукраїнських та міжнародних наукових конференціях, та опубліковані. Текст дисертації написано літературною мовою, з використанням наукової лексики, сприймається доступно.

Особистий внесок здобувачки характеризується тим, що основні положення та висновки належать дисертантці одноосібно.

Новизна дослідження та отриманих результатів полягає у тому, що це є перша спроба комплексного вивчення життєвого шляху та наукової діяльності В. Ястребова в історіографії, виконане в жанрі наукової біографії. Вперше реконструйована біографія науковця, виділено етапи наукової діяльності дослідника, визначено специфіку кожного з них; вперше виявлено чинники

впливу на становлення наукового світогляду та визначенні провідних напрямків діяльності науковця. Вперше комплексно реконструйовано інтелектуальне та соціокультурне середовище, у якому діяв дослідник, простежено міжособистісні та наукові зв'язки, специфіку комунікації у професійному середовищі. Вперше зроблено комплексний аналіз наукової спадщини В. Ястребова, у тому числі й наукометричний, що дозволило побудувати амплітуду його наукової активності й зрозуміти залежність її від зовнішніх факторів (хвороба, проблеми на роботі тощо).

У процесі дослідження автором було виявлено ряд джерел, які вперше введено до наукового обігу, здійснено кілька археографічних публікацій. Крім того, вперше виявлено невідомі раніше та атрибутовано кілька робіт В. Ястребова, що дозволило суттєво доповнити бібліографію праць дослідника.

Вперше узагальнено результати історичної, археологічної та етнографічної діяльності В. Ястребова. Вперше зроблено хронологію проведення його польових археологічних досліджень із зазначенням дати, місця проведення та результатів. Охарактеризовано внесок науковця у вивчення історії Півдня та Центру України та визначено перспективи використання його наукової спадщини на сучасному етапі.

Загальні результати роботи мають **конкретне практичне значення** для історії, етнології, археології, історіографії та історичного краєзнавства, оскільки можуть бути використані для створення тематичних праць про історичні дослідження в Центральній та Південній Україні в др.. пол.. XIX ст.. Дисертація сприятиме міждисциплінарним дослідженням висвітлення заселення краю, його етнографічних особливостей тощо.

Усе зазначене вище дає підстави вважати, що дисертація Собчук О.В. відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», постанови Кабінету Міністрів України №44 від 12.01.2022 р. «Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої

вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

На підставі вищевикладеного дисертаційне дослідження Собчук Ольги Володимирівни на тему «Наукова біографія Володимира Миколайовича Ястребова» є завершеною кваліфікаційною науковою працею, положення якої розв'язують важливі наукові історичні проблеми і може бути подана на розгляд разової спеціалізованої вченої ради для захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 032 Історія та археологія (галузь знань 03 — Гуманітарні науки).

20 червня 2025 р.

Науковий керівник,
к.і.н., доцент кафедри
історії, археології,
інформаційної
та архівної справи
ЦНТУ

М. П. Тупчієнко

\